

A Fővárosi Ítéltábla az 1000. sz. Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a dr. Nagy János ügyvéd által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2020. július 14. napján meghozott 22.P.20.388/2019/20. számú ítélete ellen a felperes részéről 21. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

#### í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 369.000 (háromszázhatvankilencezer) forint fellebbezési illetéket a felperes költségmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

#### I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperessel 2005. november 17. napján kötött deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződése az árfolyamkockázatról szóló szerződési feltétel tisztességtelensége folytán semmis. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását annak megállapításával, hogy az alperes felé 2019. október 31. napján fennálló tartozásának összege 20%-os mértékű árfolyamkockázat viselése mellett 9.781.836 forint, amelyet a szerződés szerinti ütemezésben 4,25 + BUBOR kamattal növelten köteles az alperesnek megfizetni.

Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és kötelezte az alperes perköltségének viselésére. Indokolásában megállapította, hogy a felek között fogyasztói kölcsönszerződés jött létre. A felperes a szerződés és a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján megismerte a szerződési feltételek tartalmát. A felperes által aláírt nyilatkozatok megfelelő tájékoztatást nyújtottak arra nézve, hogy az árfolyamváltozás következtében a törlesztőrészek kedvezőtlen módon változhatnak, és a kockázatfeltárás alapján nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt

csak korlátozott mértékben terheli. Az elsőfokú bíróság ezért megállapította, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelt a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, a 2/2014. PJE határozatban és az Európai Unió Bírósága (EUB) C-51/17. számú ítéletében írtaknak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereseti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes megfelelő tájékoztatást kapott a szerződés megkötése előtt az árfolyamkockázat tényleges mibenlétéről. Az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a bizonyítás eredményét, mert a felperes elmondta, hogy a szerződés megkötése előtt nem kapott olyan tájékoztatást, amely szerint a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, és a törlesztőrészlet a futamidő alatt akár jelentősen meg is emelkedhet. A felperes a szerződéskötést megelőzően tervezetet nem kapott, így a szerződéssel és a kockázatfeltáró nyilatkozattal az aláírás időpontjában találkozott először. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat egy napon kelt a szerződéssel, azaz nem előzte meg azt. Ehhez képest az EUB C-51/17. számú ítélete szerint a világosság és érthetőség alapvető feltétele, hogy a fogyasztó a szerződés megkötése előtt kellő időben megismerhesse a szerződés összes feltételét. Az EUB ítélete alapján a fogyasztóval szerződő félnek két kötelezettsége van: egyrészt tartalmilag megfelelő tájékoztatást kell adnia a szerződési feltételekről, azaz az árfolyamkockázatról, másrészt ennek a tájékoztatásnak kellő időben meg kell előznie a szerződéskötést. Ebből következően az alperes köteles lett volna írásbeli tervezetet átadni a felperes részére annak érdekében, hogy a szerződés feltételeit és a szerződés gazdasági következményeit kellő időben megismerje. Ilyen tervezetet azonban a felperes nem kapott, az ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettségének az alperes nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta továbbá a felperes által csatolt, az alperestől származó treasury tájékoztatót, amely igazolja, hogy az alperes a szerződéskötéskor tudta, hogy a szerződés a felperesnél biztosan veszteséget okoz. A tájékoztató bizonyítja, hogy az alperes jóval részletesebb információkkal rendelkezett az árfolyamkockázatot illetően, mint amit a perbeli szerződés kapcsán közölt. Ennek alapján megállapítható, hogy az alperes megsértette a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, és jelentős egyenlőtlenséget idézett elő a felperes kárára. Az EUB C-51/17. számú ítélete rögzíti, hogy a nyelvtani-logikai szempontból érthető tájékoztatás nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének, ha a szerződés működési mechanizmusát nem mutatja be. A szerződésből eredő kockázat bemutatására sem a szerződés, sem a kockázatfeltáró nyilatkozat nem alkalmas. Az árfolyamkockázat áthárításáról szóló szerződési feltételek ezért érvénytelenek, és mivel az érvénytelenség a szerződés fő tárgyát érinti, ezért a teljes szerződést érvénytelennek kell tekinteni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást érdemben helyesen állapította meg, azt az ítéletábra az alábbiakkal egészíti ki. A szerződés 6. cb) pontja szerint az adós a szerződés fennállása alatt azt egy alkalommal akként jogosult módosítani egyoldalú nyilatkozatával, hogy a svájci frankban nyilvántartott, jelen szerződésből eredő összes fennálló tartozás a bank mindenkori, jelen szerződésre is vonatkozó Hirdetményében meghatározott forint devizanemű kölcsönére irányadó kondícióknak és az Általános Szerződési Feltételeknek megfelelően forint devizanemben vezetett kölcsön tőkeösszegé változzon át.

A felperesnek az árfolyamkockázat telepítésére vonatkozó feltétel tisztességtelenségére alapított keresetét eleve nem lehetett teljesíteni. A szerződés 6. a) pontja és a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a deviza alapú szerződésből eredő árfolyamkockázat nem vitásan teljes egészében a felperest terhelte. Az elsőfokú bíróság azonban figyelmen kívül hagyta, hogy a szerződés alapján ez az árfolyamkockázat a felperes által korlátozható. A szerződés idézett 6. cb) pontja ugyanis lehetővé tette a felperes számára, hogy a deviza alapú szerződését egyoldalú nyilatkozattal forint szerződéssé módosítsa. Ilyen kikötés mellett az árfolyamkockázat telepítéséről szóló feltétel tisztességtelensége azért nem állapítható meg, mert az nem okoz egyensúlytalanságot, hiszen a fogyasztó az árfolyamváltozás hatásait a jövőre nézve bármikor elháríthatja.

A kereseti kérelem teljesítését az a körülmény is kizárja, hogy a kért jogkövetkezmény nem vonható le a 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) rendelkezései miatt. A perbeli szerződés ugyanis e törvény hatálya alá tartozik az 1. § (1) bekezdés a) pontja alapján, és a peradatok szerint a felperes nem kérte a 12. §-ban írtak szerint a forintra átváltás mellőzését. Miután a forintosítás a DH3 törvény 3. § (1) bekezdése és 10. §-a értelmében a törvény által előírt hitelezői kötelezettség alapján következett be, e módosítás eredményeként a felperessel szemben fennálló követelés már nem deviza alapú követelés, hanem forintkövetelés. Ez a törvény általi módosítás pedig az alábbiakban kifejtettek szerint nem hagyható figyelmen kívül.

A DH3 törvény 1. § (1) bekezdés a) pontja a törvény hatályát nem tette attól függővé, hogy a deviza alapú szerződés érvényes vagy érvénytelen-e. Érvénytelen szerződés teljesítése esetén az ilyen szerződésből is eredhet követelés. Amennyiben a szerződést a törvény kötelező rendelkezése folytán az alperes forint kölcsönre váltotta át, úgy a bíróságnak nincs lehetősége arra, hogy e kogens rendelkezéssel szemben a felperest terhelő szerződéses kötelezettséget más árfolyamon átváltva, eltérő összegben állapítsa meg. Ez ugyanis már nem arra lenne visszavezethető, hogy a korlátlan árfolyamkockázat viselésének kötelezettsége a felperest nem köti, hanem arra, hogy maga a forintosítási törvény nem köti őt. Utólag pedig e törvény hatálya alól bírósági döntés útján kikerülni nem lehet.

Az árfolyamkockázatról szóló feltétel tisztességtelensége csak abban az esetben merülhetett volna fel, ha anélkül terhelte volna a fogyasztóra a korlátlan kockázat viselését, hogy nem biztosít más devizára való áttérést lehetővé tevő módosítási jogot. A DH3 törvény 3. §, 10. § és 12. §-ai ugyanakkor a szerződés rendelkezéseitől függetlenül minden, a törvény hatálya alá tartozó szerződés tekintetében megteremtették annak lehetőségét, hogy a fogyasztók eldöntsék: a szerződésekből fennálló tartozásukat a törvényben rögzített árfolyamon forintra váltják vagy - meghatározott feltételek fennállása esetén - az átváltást mellőzik. A deviza, illetve deviza alapú kölcsönszerződéseket tehát a jogalkotó a DH3 törvénnyel a Ptk. 226. § (2) bekezdésének megfelelően jogalkotással módosította, és a deviza alapúságból eredő kockázatot a felek között megosztotta, így ezt követően a szerződések jogszabály által meghatározott és ezáltal konvalidált

tartalmának érvényessége polgári bíróság által nem vizsgálható. A jogszabállyal módosított szerződési tartalom fogalmi okokból nem minősülhet tisztességtelennek.

Amennyiben valamely szerződést a jogalkotó törvénnyel módosít, úgy ezt 2014. március 15-ét követően az új Polgári Törvénykönyv, a 2013. évi V. törvény 6:60. § (2) bekezdésében foglaltak szerint teheti meg. Ebben az esetben az, akinek a megváltozott tartalom a lényeges jogi érdekét sérti, a bíróságtól szerződésmódosítást kérhet vagy a szerződéstől elállhat. E jogosultságok helyett a DH3 törvény mint speciális jogszabály a 12. §-ában foglalt módon rendelkezett a fél jogairól, még hozzá akként, hogy a felperesek - amennyiben az erre vonatkozó speciális feltételeknek megfeleltek - a módosított tartalmú követelésre vonatkozó tájékoztatás kézhezvételét követő 30 napon belül az alperesnél kezdeményezhették volna a forintra váltás és a 11. § szerinti kamatszabályok alkalmazásának mellőzését. Amennyiben ezt nem kérték, illetve erre a speciális feltételeknek való megfelelés hiányában nem volt módjuk, úgy a módosított tartalom más, így a jelen perben érvényesített jogi eszközökkel már nem kifogásolható az eredetileg megkötött deviza alapú szerződésre való visszatéréssel és a forintosítás teljes figyelmen kívül hagyásával. Ez jut kifejezésre a DH3 törvény 9. § (1) bekezdéséből is, amely csak a törvényi módosítással egyáltalán nem érintett fizetési kötelezettséget eredményező körben teszi lehetővé a fizetési kötelezettségre vonatkozó fizetési feltételek érvénytelenségének érdemi vizsgálatát akként, hogy a 15/A. §-ban foglaltak szerint a DH3 törvény forintra váltást megállapító szabályait ebben a körben is alkalmazni rendeli. Ezek a szabályok az árfolyamkockázattal összefüggésben viszont nem lennének alkalmazhatóak.

Az Alkotmánybíróságnak a DH2 törvény tárgyában született 3098/2016. (V. 24.) számú határozatának 34. pontjában kifejtett álláspont szerint: „... [a DH] törvények sorozata normatív megoldást kívánt nyújtani a deviza- és deviza alapú (részben pedig a forint alapú) kölcsönszerződésekkel kapcsolatban felmerült, társadalmi méretűvé vált problémákra. E törvények lényegében egy egymásra épülő, komplex rendszert alkotnak, és együttesen rajzolják ki azt a normatív tartalmat, amely a konkrét, folyamatban lévő jogviták megoldását is befolyásolja. A normatív megoldás azonban mindig szükségképpen általános. A perekben az eljáró bíróságoknak az a feladata, hogy a normatív úton eldöntött kérdéseket követően a még fennmaradó vitás elemekre szűkítsék az ügy eldöntését.” A forintosítást követően fennmaradt vitás kérdések köre az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségével kapcsolatos szerződési feltétel érvényességére már nem terjed ki.

Ezt az értelmezést támasztja alá az új Ptk. 6:193. §-hoz fűzött magyarázat erre az esetre is alkalmazható megállapítása, miszerint „A bírósági szerződésmódosítás - adott esetben az érvénytelenség felperes által kért jogkövetkezményének levonása - nem érintheti a jogszabállyal implikált tartalmat, mert a bíróság nem akadályozhatja meg a jogszabályi rendelkezések érvényesülését.” (A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja; 2014. Opten Informatikai Kft.; III. kötet 468. oldal; szerző: dr. Menyhárd Attila). Másrészt ugyanerre a következtetésre jutott a Kúria Joggyakorlat-elemző Csoportja „Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazhatósága kölcsönszerződéseknel” című összefoglaló véleményében, melyben kifejtette, hogy a folytatódó érvénytelenségi perekben arra is figyelemmel kell majd lenni, hogy a fogyasztói kölcsönszerződéseknek az említett törvényi szabályok (értve ezalatt a devizatörvényeket) által kialakított (módosított) tartalma már fogalmilag nem minősülhet érvénytelennek (összefoglaló vélemény 49. oldal).

Az ítéletábra mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képviselővel felmerült másodfokú perköltség viselésére. Az ítéletábra az alperesi jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján, a ténylegesen elvégzett munka mennyiségére figyelemmel a (6) bekezdés szerint mérsékelt összegben határozta meg. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2020. december 3.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.  
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.  
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: